

Budapest, 1878.

42. szám.

Oktober 17.

Megjelenik minden csütörtökön. — Előfizetési ár: egész évre 4 frt, fél évre 2 frt, negyed évre 1 frt. — Hirdetések ára: 4 hasábos petit sor 8 kr. Az előfizetési pénzeket a Szent-István-Társulat igazgatóságához, a kéziratokat a lapszerkesztőséghez (IV. Lövész-utca 13. sz.) kérjük küldeni.

A holt kezek.

Századunk irigy féltékenysége, melylyel a jogos birtokosoknak egyik kiválóbb osztályát, a papságot szemmel kíséri, napjainkban eléggé ismeretes. Uton-utfélen »holt kezek«-ről hallunk beszélni, melyek fősვნენისგან gőresősödött nehezednek az óriás birtokokra. Holt kezekről hallunk panaszkodni, ha ezen vagy amazon, nagy költségbe kerülő intézmény létrehozatalán — persze csak in theoria — töri a fejét a nagyhatalmu, de pénzüres sajtó. Lássuk és vizsgáljuk kissé közelebbről a dolgot.

Hála a magasztos szellemű, apostoli buzgalmu fejedelmek, mágnások és egyes családok bőkezűségének, a magyar papság nem látja önállóságát és fensőbb hivatását veszélyeztetve anyagi szorultság, holmi rendezetlen viszonyok miatt. Vajmi másként áll a dolog a cultur-harezos országokban, hol a kormány jó kedvtől függ az »ellenszegülő« — valójában hithű — papok fizetésének beszüntetése. Amint megfosztják a papságot birtokától, megfosztották függetlenségétől is. Egyébkint nem erről szándékozunk itt holmit megjegyezni, e thema méltó kifejtése és példákvaló illusztrálása kötetekre menne: a holt kezekről, a papság állítólagos szűkkeblű fősვნენისგანéről ohajtunk röviden emlékezni s tisztázni a körüle támadott eszme-zavart.

Aki a »holt kezek« érdemleges jellemzését ohajtja olvasni, üsse fel hazánk culturtörténelmét, melynek lapjain a Pázmánok, Széchenyik, Vitézek, Losyk, Lippaik stb. tündöklenek, mint fenkölt szellemű maecenásai a tudományoknak és szépművészeteknek, mint hatalmas

kegyurai a plébániáknak, mint gyámolai a szegényeknek, özvegyeknek és árváknak. Nincs oly irány, melyben áldásosan ne működtek volna a közjó előmozdítására s a magánosak, elhagyottak könyeinek felszárítására. E bokros jótevői működés felől immár kötetek szólnak, nagyszabásu számokkal és pénzösszegek kimutatásával beszélvén tetteikről! Ők áldásdúsan hatottak, alapítottak és gyarapítottak — mint a költő kívánja — s ezáltal hazánk fényre derítésében kiváló tényezők valának.

A »holt kezek« ostromlói kénytelenek elvégre is beismerni, hogy a sötét középkor és mult századok főpapjai nagyot lendítettek hazánk culturalis fejlődésén hatalmas alapítványokkal: azonban jelen századunk főpapjaira zúdítják haragjuk és kifakadásuk hullámaikat, önfeledtségökben nem figyelvén azon, nemkevésbé fenkölt szellemet, mint hazaszeretetet, sugárzó tettekre, melyekről napjainkban is egyházunk főpásztoraira ismerhetni.

Példákkal számolhatnánk be, ha a legnevezetesebb összegek egybehordása e lapok szűk keretén messze túl nem csapna. Pedig érdemes, hosszabb fáradozásra méltó lenne följegyezgetni a legutóbbi árvizkárosult polgártársaink, sebesültjeink és a csatatérre indult családos honfiak hátrahagyottjainak felsegélésére nyújtott első segélyt, fölállítván az arányt egyrészt a mágnásaink és a polgári osztályból adakozottak, másrészt a »holt kezek«-ből vett adományok között. E nyilván nyugtatványozott összegek fényesen szólnak hazai főpapságunk holtnak hirdetett kezeiről: hátha még a titokban, egyedül a Mindentudó számadási könyvében foglalt összegeket is felsorolhatnók itt, melyek számtalanok könyét száríták föl a keserv, elhagyatottság és szükség napjaiban!

Nem felpanaszlás czéljából írjuk e sorokat, csak megszívlelésül, elmélkedésül azok számára, kik akkor zúdulnak föl, midőn helye épen nincs, akkor töltik be lármájokkal a világot, midőn jó példaadásukkal kár hátra maradniok! Sajátságos böles intézkedése a Gondviselésnek, hogy a »holt kezeket« ostromlók közül, a legujabban lefolyt adakozás napjaiban is bizonyára nem egy volt kénytelen lesütött szemekkel elfogadni az alamizsnát ama holt kezekből, melyek ostromoltatásuk közepett sem engedik zavartatni áldásos működésükben magukat, melyek akkor is könyvet szárítanak, midőn közáporral viszonozzák az alamizsnát. Ez a legszebb jellemvonások egyike, mely magasztalásra nem szorul: felségíteni megvetőleg lenéző, sőt ostromló ellenségeinket akkor, midőn nincs hova fordulniok. Azon kérdésre, vajjon az így megszégyenültek, jó tettekkel elhalmozott ellenek, mitévők lesznek a jövőre nézve, fognak-e regélni »holt kezekről« ezután is? . . . egyszerű a felelet, melynek indoka a megromlott emberi természetben fekszik. A jó tettekért megszoktuk a hálátlanságot, a szívélyességért a gyűlöletet. Minél hangosabb torokkal hallunk kikelni a holt kezek ellen valakit: annál bizonyosabb, hogy a gáncsoló, irigy szemű, ismét el-ten saját magán győződött meg önállítása hazugságáról! Így van ez, az ember telhetetlen és sovár...

E m é r.

H y m n u s.

Isten! ki alkotád a miljó csillagot,
A kéklő eget, s a fényes őrnás napot,
A szelid völgyet, s a hatalmas szirteket,
Oh édes Istenem imádlak tégedet! . . .

Tégedet dícsőit itt a földön minden:
Hogy ha a vihar zúg bőszen és rémesen,
Vagy ha a magasban pacsirta énekel,
S a kis patak csörög vigan a réteken.

Istenem! te képed látom én mindenütt
A bérczen, völgyön s hol kis madár fészket üt,
A virág kelyhében fénylő harmatcseppen,
A kelő hajnalban, és a néma éjben.

Tégedet látlak én, hogy ha zug az orkán,
S fellegek ülnek a bérczek büszke ormán,
Lenn a föld üreben, a szív redőiben
A tél halálában, s tavasz ébredtében.

Isten imádlak téged im leborulva,
A honnan alkotál, le a földi porba;
Csak lelkeim száll hozzád és zeng dícséneket,
Imádvá oh Isten szentséges nevedet!

Gyürky Ödön.

Fü r d ő i k i r á n d u l á s.

— Elbeszélés. —

Szokott délelőtti sétájából haza térve Váray nyugalmazott kapitány, egy ideig föl s alá járkált szobájában, miközben így szólította meg nejét:

»Szép tervem van a jövő nyárra, kedves Bertám!«

»Ugyan miféle terved?« kérdezé neje.

»Tudod édesem, felelé a kapitány, hogy folyton szaggatás kinozza tagjaimat, azért a jövő nyáron fürdőbe megyünk, ti mulatság, én pedig gyógyulás végett.

Önkénytelenül tette félre e szavakra kötését a kapitányné s a roszaló csodálkozás nagyon is világos tekintetével nézett férjére. »Nekem semmi kifogásom nem volna terved ellen — mondá a kapitányné — ha módunk volna e terv kiviteléhez anélkül, hogy magunkat adósságba verjük. De így...«

»Ne aggódjál! tedd meg a szükséges előkészületeket. A napokban megkapjuk künn lévő pénzünk kamatait s ezzel majd kifizetheted a hitelezőket.«

»Elég nagyok már kifizetendő számláink, fölösleges volna ujakat csimálni. A házbért is ki kell fizetni, pedig tárczánk üres«, felelé neje.

»Ne boszants ellenvetéseiddel, folytató a kapitány kissé ingerülten, mondtam már, hogy jó helyre tettem pénzünket, részvényeink ára máris annyira emelkedett, hogy ha azokat most eladnánk, már ebből gazdag emberek lennénk; végre már saját multságomra is akarok valamit áldozni, hisz eddig csupa gazdálkodási szempontból nagyon is soktól megfosztottam magamat.«

E szavakra neje vállat vonva elhallgatott.

»És tudod-e, — kezdé ismét a kapitány, kis szünet után, — hogy gyermekünk már tizenhétéves lesz, azt pedig csak nem gondolod, hogy e kis fészekben is fog magához illő férjet találni?!«

Csendes kopogás hallatszott az ajtón s egy nyulánk termetű szőke hajfürtű fiatal leány nézett be a félig kinyitott ajtón.

»Jőjj be kedvesem!« mondá a kapitány megpillantva kedves gyermekét.

A fiatal leány fürge léptekkel jött a szobába. Egész alakját a tiszta ártatlanság bája foná körül, a világos színű házi ruha előnyösebben ékesíté őt minden drága ékszereknél.

»Miről beszéltek, hogy oly haragosak vagytok?« mondá Paula, észrevevén szülőinek arcán az ingerültség jeleit.

»Nem vagyunk mi haragosak; — mondá atyja — ép most mondtam anyádnak, hogy jó lesz ha már egyszer félre teszed a konyhakötényt, nem lehetsz mindig a tüzhely körül, neked is a világba kell lépned.«

»Már hogy tenném le a konyhakötényt kedves atyám — felelé Paula — hisz az öreg Borka már nem képes maga mindent elvégezni. Azért...«

»Azért — vága szavába atyja — anyád majd fog gondoskodni melléd segíti szerezni, majd ha a fürdőből haza jövünk.«

Paula csodálkozva nézett anyjára e meglepő nyilatkozat hallatára, azonban anyja szemeit munkájára fűggesztve, hallgatott.

»Értesz engem Paula? mondá a kapitány. »Egy szavát sem értem kedves atyám — felelé Paula — lehet azonban, hogy majd később megértem. Már kész az ebéd, mindjárt megteritem az asztalt.«

Váray Kálmán mint lovas százados szolgált a hadseregben, azonban némi összeütközésbe került az ezredessel, lemondott a katonai szolgálatról, s kinyerte elbocsátólevelét. Egyszerű de nyugalmas életet élt, kedves neje s mindinkább fejlődő leánya körében. Leányát a legszebb ékszerek t. i. a tiszta szív s gazdag szellemi tulajdonok ékesíték s ezek által mind ékessége, mind életelőleke volt a szülői háznak. Paula jól nevelt leány volt, s eddig az életnek csak kellemesebb oldalát ismeré, mert ama szűk körben, ahol megfordult mindenütt csak szeretetet és barátságot tapasztalt. A szeretet és szívesség, melylyel mindenütt találkozott, az ő ártatlan szívében is nevelé a szívességet és jó indulatot mindazok iránt, kik vele érintkeztek. Jellemének képzésére különös szerencse volt, hogy a szülői házban soha olyat nem látott vagy hallott, ami a zárdai iskolában nyert tanítással ellenkezett volna. Anyja igaz jamborságu katolikus nő volt s habár apja a hitéletnek kissé hidegebb légkörében mozgott is, mindamelltt teljesen boldognak érezte magát a hit szelleme által áthatott családi körben s nejének vallásos meggyőződését soha távolról sem sérté.

Paula mióta az iskolát elhagyta, szép hajadonná fejlett. A háztartás vezetésében nagy segítségére volt anyjának, anélkül azonban, hogy emellett szellemének képzését elmulasztotta volna. Váray Kálmán családja valóban esendes és a kölcsönös szeretet által áthatott s a legtisztább örömök által fűszerezett boldog családi életet élt. Az időviszonyok ép a csendes idilli életnek nem voltak kedvezők. A növekedő fényűzéssel az élet-szükségleteknek ára is folyton növekedett. Az emberiség növekedő vágyait, furfangos üzletemberek gonoszlelkű ügyességgel fölhasználván, létrehozták az üzleti szédelgések idejét.

Váray kapitány lakhelyén néhány hét óta sokat beszéltek egy, a városban föllállítandó gyapjuszövet-gyárról. A vállalkozók külföldiek voltak ugyan, de a rendőrség előtt teljesen igazolt személyek lévén, föllépésök a legjobb véleményt kelté a vállalat iránt.

Egy darab használhatlan földet készpénzen vettek meg a várostól a gyár számára. Az építkezés költségeit pedig részvények által akarták fődözni, melyeket lehetőleg olcsó áron kibocsájtva rövid idő alatt sok jövedelmet ígértek.

E hirre a különben esendes városkában eddig nem ismert élénkségtü mozgalom keletkezett. A gyors meggazdagodás vérmes reménye elhomályosítá a lakosság itéletét, felizgatta kedélyét. Az egyik nagy gonddal megtakarított tőkét, a másik csekély, de biztos jövedelmet nyújtó szép örökségét fektette részvényekbe, előmozdítandó a gyár építését, a leendő nyereséget reményében. Az elkábítottak közé jutott Váray Kálmán is. Fölvette tőkepenzét eddigi biztos helyéről, hogy saját maga és övéinek vagyonát, leányának örökségét, a nagygyon is kétes kockára helyezze. A bankár, ki több éven át hiven kezelte pénzét, kérte az elámított férfit, hogy mondjon le megfontolatlan tervéről; de kinek sikerült

volna valamikor visszalépésre birni azt, kit a gazdagodás szédelő szelleme elragadott! A derék üzletember süket füleknek beszélt. A bankárnál letett pénznek tulajdonképen a kapitányné volt birtokosa, azért a bankár megkísérlé annak jogait érvényre emelni a pénznek részvényekbe fektetése ellen. Azonban Váray egy fölhatalmazást mutatott elő, melyben neki minden vagyona fölött teljes rendelkezési jogot adott. Nem volt tehát mód visszatartani az elámított embert, s ő szép jövedelmet nyújtó tőkepenzét mind részvényekbe fektette, s a jövő gazdagság reményétől dagadó kebelével büszkén ment haza.

Büszkesége és bizalma méginkább növekedett, midőn a gyár építése csakugyan megkezdődött és naponkint szépen haladt. Amint az épület falai emelkedtek, úgy növekedett a könnyen hívó, elvakított férfi reménye. Váray már előre örvendett ama kellemes meglepetésnek, mely a két sejtelem nélküli nőt fogja érni, akkor majd, ha a nem remélt gazdagságnak tudomására jutnak. A boldog pillanat azonban sokáig késétt. A kezdetben nagy igyekezettel vitt építés is mindig lassabban haladt. A részvényeseket a meglassult építés kissé nyugtalanítá ugyan, de azért még reményök nem csüggedett.

Sokkal hamarabb nőtt azonban Váraynak türelmetlensége, mint a gyárnak falai. Végre elhatározta, hogy nem fog addig várni, míg a remélt gazdagságnak birtokába jön, hanem föl fogja használni eddig senki által kétségbe nem vont hitelét, hogy így mind ő, mind övéi is a jövendő jólétnek előzét érezhessék. A fölveendő pénz által teljesen kipótolhatni vélte a pénztárában támadt hiányt. Több helyen kisebb-nagyobb összegeket vett föl, s aztán kielégítvén a sürgősebb követeleket, előadta nejének a fürdői kirándulás iránti tervét. Tagjait csakugyan szaggatás kinozá, és így a fürdőre csakugyan szüksége volt. Főindoka mégis az volt, hogy a lelkét mindinkább gyötörő türelmetlenséget többheti távollét által ohajtá kissé enyhíteni. Azt hitte, majd mire visszatér, akkor már a gyárnak távolról látszó füstölő kéménye fogja hirdetni, hogy ő gazdag ember lett.

Láttuk, mily ellenkezéssel fogadta a fürdői kirándulásra vonatkozó nyilatkozatát neje, de végre mégis beleegyezett, s hozzá látott a szükséges öltözék megszerzéséhez. Váray nem csak illően, de fénylően akarta nejét és leányát a világba vezetni. A hiuság egyébként szerény és értelmes nején is erőt vőn, nem ugyan saját, mint inkább leánya érdekében. — A legizlésteljesebb nyári öltözékekkel látták el Paulát, a kereskedők könyveinek terhére.

Meg levén téve minden előkészület, egy távollévő fürdőre utaztak.

Paula az első napokban úgy érezte magát az élénk fürdői életben, mintha hirtelen a mesék tündérvilágába jutott volna, oly új és meglepő volt reá minden. — Egészségi szempontból esupán a kapitánynak volt fürdőre szüksége. Neje és leánya pedig leginkább csak az ő kedveért időztek itt, s az egész időt boldog semmittevéssel tölték. Váray azon volt, hogy leánya a séták és mulatságok alkalmával mindig úgy jelenjék meg, hogy külsőleg is megnyerő legyen. Törekvése teljesen

sikerült. Paulának kellemes, vidor föllépése nem csak figyelmet keltett, de mindenkit meghódított. — Anyja könnyen megbocsájtható büszkeséggel nézte, hogy leánya mily hódításokat tett, a kapitány pedig önelégült mosolygással mondogató, hogy ő mindezt előre észre, hogy ő itt léte első napjától a fürdő-évad első rendű szépsége lón. Jóllehet a férfiak részéről a legbizelgőbb nyilatkozatokat hallá, a fiatalabb nők épen nem voltak iránta ítéleteikben igazságosak.

»Nagyon rosszul van nevelve« — mondá egy fiatal svédnő.

»Nagyon köznap alak« — folytatá egy német grófnő, ki már tíz év óta hiába ügyekezett számos tisztelői között egy komolyszándéku udvarlót találni.

»Kegyetek nagyon szigoruan ítélnék«, mondá egy földbirtokosné, félre tévén a kezében lévő könyvet, mintha kész volna az ócsárolt leány védelmére kelni. »Szabad tudnom ítéletek alapját?«

»Ugyan hogy kérdezhet ilyet?« — válaszolá kezérel a grófné — ez a magasztalt szépség még lovagolni sem tud.«

»Táncolni sem tud«, — folytatá a szőke svédnő.

»Azt pedig meg fogja engedni, hogy egy oly nő, ki sem lovagolni, sem táncolni nem tud....«

»Korunk műveltségétől a kegyetek ítélete szerint messze elmaradt«, vága a beszédbe Halmosy báró, ki eddig egy szivarika készítésével levén elfoglalva, szótlanul hallgatá a nők beszélgetését.

»Váray Paula, meglehet, hogy sem nem tánczol, sem lovagolni nem tud«, mondá egy fiatal ember, ki a mellékasztalnál egy eszményi női fő rajzával volt elfoglalva, »de igen jól rajzol, két nap előtt a terrasseon ülve művészileg vett le egy szép szikla csoportot. Már fölvert álláspontja művészileg képzett szemmértékre mutat.«

»Az csak gépiesség, mit még valahol az iskolában sajátított el« — mondá a svédnő — minden mozdulatán meglátszik, hogy most akarja lerázni az iskolaport.«

»Az mindegy — mondá a fiatal festő — a rajzolás valahol tanulnia kellett. Határozott tehetség nélkül pedig senki sem vinné a rajzolást annyira, hogy oly művészileg vegyen le egy szikla csoportot mint ő.«

»Ugy látszik a csinos arcz teljesen elhomályosítá az ön művészi szeméit« — mondá a grófné.

Halmosy Károly, legőszintébb tisztelője Paulának, egy sokat jelentő tekintetet váltott a fiatal festővel.

Halmosy épen ellenvetésre akará nyitni ajkait, midőn hirtelen örömsugárzó arczczal sietett a bejáratnak nyílt üveg ajtaja felé.

A bejárat előtt állott Paula, balkezeivel széles kerti kalapját tartva, jobb kezével pedig egy éltes nőt vezetve. Az éltes nő Halmosynak édes anyja volt.

»Kegyed megszegyenít engem — mondá a báró tiszteletteljesen üdvözölve Paulát; — kegyed teljesíti helyettem elmulasztott fiui kötelmemet. Bocsánat jó anyám!«

E szavakkal bevezette őket a terembe. — A benn levők tiszteletteljesen föllállva engedtek helyet az öreg bárónénak. »Ebéd után — kezdé a beszédet a báróné — sétálni mentem a kertbe a gesztenyefák alá, gondolván,

hogy Várayék is ott lesznek, ami csakugyan ugyis volt. Egyideig elbeszélgettünk, de érezvén, hogy a forróság még nagy, kértem Paulát, hogy vezessen föl.«

Beszéde alatt gyöngéden simogató Paula kezét. Fia pedig örömsugárzó arczczal legelteté szemeit mindkettőjükön.

»Nem játszik senki a zongorán?« kérdé a báróné kérdőleg nézve körül a teremben. »Kegyed grófó tiszta hangjával bizonyára jól énekel? az én legnagyobb szenvedélyem az éneket hallgatni.« A grófnő ámbár bensőleg nagyon örvendett a megszólításnak, mely neki alkalmat ad a fiatal báró előtt énekelni, mindamellet kissé kéreté magát. Azt állítá, hogy ma nagyon rekedt, aztán már rég nem gyakorolta magát, különben önmagát zongorával kísérni nem is igen tudja. Tudta, hogy a báró jól játszik a zongorán, azért számított is arra, hogy majd ajánlkozni fog őt a zongorán kísérni.

A báró mozdulatlanul és némán állott a zongora mellett, ábrándozó tekintetét Paulának kedves arczán nyugtatva.

Paula ajánlkozott, hogy majd ő kíséri a grófnét.

A grófné esodálkozva s kissé boszankodva nézett Paulára. Paula azt hitte, hogy kedves szolgálatot fog tenni a grófnénak, ezért, nem pedig kérkedésből ajánlkozott őt kísérni.

»Ha kedve van, tessék!« — felelé a grófné hamis mosolygással. A hangjegyek között keresgélt egy ideig s aztán Paulához fordulva kérdezé:

»Ismeri kegyed a gyászindulót »Hunyadi László«-ból?...«

»Még eddig nem játszottam, hanem majd megpróbálom.«

»Tessék megpróbálni!« — mondá a grófnő majdnem haragosan.

Paula elkezdé a darabot és sokkal tökéletesebben játszá azt mint a grófnő éneklé, igaz hogy a grófnőnek nagyon jó hangja volt, de hiányzott a könnyűség a hangüttem kezelésében s főleg azon művészi érzék, mely nélkül valamit művészileg előadni nem is lehetséges. Nagyon igaza van azon írónak, ki azt állítá, hogy a tehetség inkább a magányban fejlődik, ezt bizonyítá a grófnő éneke is. Ő élte virágzó korát a világ zajában élte át, s fiatalsága már jóformán el is virágzott.

Az ének alatt többen jöttek a terembe a künn sétálók közül. Az énekesnő Halmosy bárón kívül, mindenkitől dicséretekkel lón elhalmozva.

Báró Halmosy megkéré Paulát, hogy most ő énekeljen valamit. Egyszersmint ajánlkozott őt a zongorán kísérni. Paula kissé elpirult e fölszólításra, de engedett a kérelemnek.

A báró elkezdett játszani s esetleg ép olyan darabot választott, amelyet Paula is igen kedvelt, de melyet még soha sem énekelte oly művészileg mint épen ezen alkalommal.

Alig kezdett énekelni s a teremben mindenki elhallgatott, az énekek kellemé mindenkit elbájolt, s így Paula művészetével is diadalt aratott a fürdővendégek között.

Váray és neje a terem erkélyéről hallgatták Paula énekét. Ha örvendtek a szülők gyermekök művészi diadalának, nem kevésbbé örvendett annak Halmosy báró,

ki Paula iránt őszinte nemes vonzalommal viseltetett. A bárónak Paula iránti vonzalmát a kapitány is észrevette s azért örvendetes mosolygás között többször mondogatá nejének, hogy »áldott gondolat volt ide jönni.« »Mire haza érünk, addig mi is gazdag emberek leszünk — mondá nejének — talán még gazdagabbak mint a báró! Ahelyett tehát, hogy valami nagy örömet mutatnék, azon esetre, ha leányunkat megkéretné, kissé kéretni fogom magamat.« E szavak között ők is a terembe mentek.

Este felé a nagy zápor eső minden sétát lehetlenné tett, s azért közhelyeslésben részesült egy fiatal tisztnek azon indítványa, hogy zongora mellett tánczoljanak.

Paula minden kérelem daczára sem tánczolt, s hogy minden további fölszólításnak elejét vegye, azonnal a zongorához ült és Halmosyval fölváltva, — ki a fiatalabb nők nagy boszuságára szintén nem tánczolt — egész éjfélig játszott.

Az öreg báróné is oly jól mulatott ez estén, hogy teljesen elfeledé idegbántalmait s egész a mulatság végéig a teremben maradt. Midőn a társaság szétszlott, a báróné nagyon szívélyesen vett búcsút Paulától. Aztán fiával karöltve tért lakásába. Egy ideig némán haladtak együtt, mindenik saját gondolataiba mélyedve. A bárónénak első szavai sejtették, hogy mindketten egy tárgyról gondolkodtak.

»Azt hiszem kedves fiam«, — mondá a báróné — »nem is szükséges kérdenem, hogy tetszik neked Váray Paula. Te mindig őszinte voltál, saját szavaidból ismerem érzelmedet, most csak azt akartam értésedre adni, hogy választásod teljesen birja tetszésemet. Én képzelni sem tudok oly leányt, ki előttem kedvesebb lehetne mint Paula.«

»Kedves jó anyám« — mondá a báró, anyjának kezét benső héjvel vivén ajkaihoz — »Isten áldja meg e szavakért. Éles tekintete fölfedezte bennem Paula iránti vonzalmamat, és hogy most azt helyesli, ez avatja föl vonzalmamat valódi szerelemmé.«

»Ha nem csalatkozom, mondá a báróné, ugy biztosíthatlak Paulának viszonyszeretéről. Ha nem volna irántad vonzalommal, ugy ma sem énekelt volna oly készséggel első fölszólításodra. Én megfigyeltem őt s mondhatom, ugy csak oly leány énekel, aki szeret; s ő még oly ártatlan gyermekies leány, hogy színelni nem is tud.« E beszélgetés után a fiatal báró is saját szobájába tért.

Sokáig hallotta a báróné a szomszéd szobában fiának lépéseit, de a lépesek zaja nem zavarta őt s nem bántá egyébként oly érzékeny idegeit. Tudta a báróné, hogy a boldog jövő ábrándképei vették körül fiának lelkét.

Másnap a báró meglátogatta Várayékat s nyíltan mint kérő lépett föl, mitsem törődve a német grófnő és társnéinak megjegyzéseivel, kiket nagyon bántott annak tudata, hogy a szerény Paula fölöttük, kik a világban annyit szerepeltek, győzelmet aratott. Halmosy báró nem oly ember volt, kit az öltözet választékossága vagy a művészi ismeretek negélyezése elvakított volna, s ép oly kevés sulyt fektetett a hangzatos névre vagy a gazdag hozományra. Ő oly nőt keresett, melyet szíve ohajtott. Mindenekelőtt ohajtá, hogy leendő neje hitbeli meggyőződésében teljesen egyet értsen. Paulánál e fontos kérdésben teljes biztosságban volt. Az egykori szorgalmas zárdai növendék gyermekkorának jámbor szokásait a világ zajában is hiven megőrzé. A báró többször látta Paulát a szomszéd helysér kis templomában buzgó imába merülve térdelni az oltár előtt.

(Vége következik.)

TÁRCSA.

Alvás és holdkórság.

(Vége.)

Még nevezetesebbek és rejtélyesebbek a fölhozott példák nál azon esetek, midőn az ember alvásközben élénk agy- és képzelettevékenység után mint holdkóros ágyából fölkel s egész sorokat és oldalokat ír, anélkül, hogy ennek legcsekélyebb tudatával bírna. Ily jelenségek, melyeknek valódisága kétségen kívüli, az agy és idegek tevékenységét bizonyítják s egyszersmint a mozgásnak oly szabályosságával és biztosságával bírnak, mely bámulatos azon tényssel szemben, hogy a szemek ilyenkor többnyire behuntyvák. Schmidt ismeretes »Jahrbücher der Medicin« című folyóiratában egy skótról emlékezik, ki holdkóros állapotában íróasztalához ült s bámulatos szabályossággal és pontossággal írt. Nem csak a sorok voltak kellő távolban egymástól s a szók világosan írva, hanem az interpunctio is egészen helyes, sőt még az *i* betűn sem hiányzott sehol a 'pont és ami több, az író több helytt javításokat tett, egyes szavakat kitörölt s másokat írt föléjük, s mindezt oly gondosan tette, hogy az egész írásban a legkisebb zavar nem fordult elő. A nagy francia encyclopaediában olvassuk egy fiatal papról Bordeauxban,

hogy álmában ágyából fölkel, írotámlájához állt és egy szentbeszédet írt. Midőn ezen öntudatlan munkája közben őt ismételten észlelték, észrevétlenül egy átláthatlan ellenzöt tartottak szemei és a papir közé, s ennek daczára az írást tovább folytatta. Egyszer e három szót írta »ce divin enfant« (ezen isteni gyermek); azután a »divin« szót »adorable«-ra (imáandó) változtatta, végre észrevette, hogy a »ce« nem alkalmazható önhangzón kezdődő név előtt, s a hibás »ce«-t a helyes »cet«-re változtatta. Egy alkalommal a papirost, melyen írni kezdett, lassan elvették előle s egy más tettek eléje; azonnal észrevette a kicserélést s az előbbi papiros keresése közben fölébredt. Egy más alkalommal hangjegyeket írt s alája a hozzá tartozó szöveget. A szavak betűi azonban kissé nagyobbak lettek, ugy hogy az illető szótárok nem jutottak a megfelelő hangjegyek alá. Az alvajáró ezt a hibát is észrevette; a leirottat kitörölte s a munkát újból kezdte.

A szó betű szerénti értelmében vett holdkórosok, kik álmukban járnak s egy nekik saját világban igen munkásak, anélkül, hogy eközben valami különös szellemi tevékenységet fejtenének ki, igen nagy számmal vannak, talán nagyobbak, mintsem hinnők. A főnebb említett orvosi folyóirat egy fiatal hölgyről tesz jelentést, ki bizonyos idegbántalmaknál a házban holdkóros állapotban körüljárt, anélkül, hogy a különböző butorokba ütődött volna, sőt azon akadályokat, melyeket szándékosan útjába tettek, ügyesen kikerülte. Szemei nem voltak behuntyva, sőt

inkább nyitva valának, de kétségen kívül nem látott velök mint az ember rendes állapotban látni szokott, mert a legerősebb világosság, melyet szemei elé tartottak, legkevésbé sem látszott őt zavarni, szintoly kevéssé az ujj, melylyel szemtekéjét érintették.

Azon alvajárók, kik mint Anina az ismert Bellini-féle dal-műben a legveszélyes helyzetben keskeny deszkákon vagy magas födelormokon, sőt meredélyes örvények szélein járdalnak, kétségkívül, ha ily kifejezéssel élhetünk, bizonyos izomöntudattal bírnak. Ha éber állapotban még oly félénkek és gyávák is, alvajáráskor alatt a félelemnek legesekélyebb érzete sem észlelhető nálok. Néhány év előtt egy kis hannoverai helységben egy kőműves legényt megbízott mestere, hogy másnap reggel a szomszéd temetőbe menjen egy újonnon épült falat megmérni, hogy a végzett munkáról a számlát az egyházi előjárásnak be lehessen mutatni. A kőműves legény szokott időben lefeküdt, midőn azonban fölébredt, legnagyobb bámulatára észrevette, hogy már egészen föl van öltözve, s a szabadban és sötétben van. Éjjel utáni két órát ütött s ekkor látta, hogy a temetőben van, a mérle és egy könyv a kezében. Később pedig meggyőződött, hogy a fal terjedelmét helyesen megmérte s a számokat könyvébe legpontosabban bejegyezte. Gassendi Péter, a híres francia természettudós és bölcsész egy sajátos alvajárási esetről tesz említést. Egy olasz gyakran fölkel éjjel, felöltözött s anélkül, hogy fölébredt volna lement pinczéjébe, s utjában, dacára a közbeeső akadályoknak, egyszer sem botlott meg, azután a lopóval bort huzott egy horból s alva ismét vissza ment hálszobájába. Olykor azonban megesejt, hogy a pinczében fölébredt, ilyenkor azután sokkal nehezebben tudta a sötétben megtalálni az utat szobájába, mint legmélyebb álmában. Egy másik olaszról is tesz említést Gassendi, ki álmában falában át-gázolta a megáradt hegyi patakokat, s amint hirtelen fölébredt, nem mert a vizen újra visszamenni, míg teljesen nem aszpadott.

Még érdekesebbek végre a holdkórságnak azon esetei, melyekben az alvó beszél vagy mások beszélése által magatartásában befolyásoltatik. Egy fiatal angol tengerész, midőn a Napoleon elleni háboru alkalmával az angol hajóhad Toulonba elindult, a hajóhad parancsnokának, lord Hoodnak jelző tisztje volt. Gyakran megtörtént, hogy a fiatal tisztnek tizenhatszáz—husz óra hosszat a földéleten kellett maradnia s feszült figyelemmel kísérnie a többi hajó jeladásait. Ily rendkívüli erőfeszítések után oly mély álomba esett, hogy semmiféle emberi hang, semmi kiáltás nem volt képes őt fölbreszteni; mihelyt azonban a »jelzés« szót, bár még oly halkán is, fülebe sugták, rögtön fölébredt. Az orvosilag észlelt s tudományosan leirt alvajárók vagy inkább alvabeszélők között a legnevezetesebbek egyike egy fiatal francia nő volt, ki álmában magát papnak képzelte, egyházi beszédek tartott és szent énekeket énekelt és pedig sokkal jobban mint sem éber állapotban képes lett volna, s vallási fejtegetésekbe is bocsátkozott, mihelyt azonban fölébredt, a történetekről még sejtelve sem volt.

Dr. Abercrombie edinburghi orvos és tanár is nem kevésbé érdekes holdkórsági esetről tesz jeientést. Egy gyógykezelése alatt állott urhölgy álmában mindig elbeszélte ami vele a megelőző napon történt és pedig ismételt minden szót, mit azon idő alatt maga mondott, beszélgetésében azonban mindig rendes időközöket hagyott, melyek megfeleltek az időtartamnak, mely alatt azon személyek beszéltek, kikkel ő társalgott.

Számtalan példát lehetne még fölhozni a rendkívül gazdag anyagból, de legyen ez is elég. A tudomány nem tudta mind-éddig föllebbenteni a fátyolt, mely testi és szellemi életünk ezen

títkát fedi s vajjon az emberi ész képes lesz-e magának kielégítő fölvilágosítást adni, oly kérdés, melyre aligha fog valaki igealleg felelhetni.

(Nemetből Zeitzmann Z. Hugo után.) Közli: P—i.

RÖVID HIREK.

— Legfelsőbb adományok. A király ő Felsége a márk-csemernyei g. kath. új iskola berendezésére 60 frtot, a kézdifutásfalvi kath. templom helyreállítására 100 ft., Mád árvizkárosultjai részére 500 forintot adományozott magánpénztárából.

— A Vatikánból. Közel 500 spanyolzarándok érkezett Romába több spanyolországi püspök vezetése alatt, kik legközelebb be fogják mutatni hódolatukat XIII. Leo pápa ő Szent-ségének; hírszerént a szent Atya hosszabb beszédet fog intézni hozzájuk. — Okt. hó 10-kén a zarándokkal jött püspököket magánkihallgatáson fogadta a pápa.

— A főmagasságu bibornok herceg-primás ő eminentiája személyesen fogja a bérmálás szentségét a budai várban és Ó-Budán kiosztani. A főváros többi plébániáin e szent ténykedést ft. Szabó József és ft. Boltizár fölszentelt püspök ur ő méltóságai fogják végezni. A bérmálás f. hó 20-ikán vasárnap és a reá következő napokon fog történni.

— Simor János bibornok herceg-primás ő eminentiája a jözsefalvi (bukovinai) új templom számára Jakobey festész által egy szent István királyt ábrázoló, négy méter magas-ságu oltárképet készíttetett. A gyönyörű kivitelű kép gazdag aranyozásu, roppant nagy és széles keretbe van foglalva.

— Ft. Jacobini Lajos thessalonicaei éresek és bécsi apostoli nuntius ő excja mult szombaton délelőtt fővárosunkba érkezett. Pár órai itt tartózkodását arra használta föl, hogy szent István királynak a kir. palotai kápolnában elhelyezett jobbját, nemzetünk e szent ereklyéjét, megszemlélje s ott rövid ajtatokodását végezze. A magas vendég még az nap delután Kalocsára utazott, hol nagy fényvel fogadták.

— Kruesz Krizosztom pannonhalmi főpát fur ő méltósága a »Bibliotheca cassinensis« három első kötetét szives volt a magyar nemzeti muzeumnak ajándékozni, mely beces küldeményért a nagylelkű adakozónak a vallás- és közoktatásügyi miniszter ur köszönetét nyilvánította.

— Nagylelkű tudománybarát. Semsey, a természettudományok nagy barátja, dr. Krenner Józsefnek, a muzeum ásványgyűjteménye örének 17.000 frankot adott, hogy ezen összegben a párisi világtárlatból ásványokat vásároljon a muzeum számára.

— Trefort Ágoston vallás- és közoktatásügyi miniszter ur ő excját, mint őszinte mély részvétellel értesülünk, súlyos csapás érte. Egyetlen fia Ervin, a kitünő képzettségű s nagyreményű 24 éves ifju, ki mint közös hadseregbeli tartalékos hadnagy a boszniai hadseregnél volt, huszonnégy órai szenvedés után a zvoniki kórházban meghalt. A király ő Felsége a mélyen sujtott atyánaka táviratilag fejezte ki részvétét.

— Dupanloup Bódog, orleansi püspök folyó hó 12-ikén, élte 76-ik, áldozársága 56. évében, a halotti szentségek és a pápa áldásának vétele után jobblétre szenderült. Halálának híre váratlanul jött s mélyen sujtotta nem csak a katolikus világot, hanem mind azokat, kik e nagy férhuban mint ellenfelek is tisztelni tanulták a magasztos keresztény erényeket, a rendíthetetlen hitbátorságot, a nagy tudományt és ragyogó ékeszölást. — Dupanloup Bódog Antal Filibert született 1802. évi

január 3-ikán S.-Félixben; 1824-ben szenteltetett pappá; eleinte a bordeauxi herceg, majd Talleyrand családjánál működött mint abbé; később a Sorbonneban tanította az irodalomtörténetet, miközben mint publicista is nagy feltűnést keltett remek tollával különösen egyházipolitikai kérdésekben. 1849. évi szept. 28-ikán neveztetett ki orleansi püspökké. Nevét halhatatlanná tette s műveiben állandó oszlopot emelt magának, melyet az idők vihara nem fog megsemmisíteni, mert neve összeforrt az egyház és Franciaország történetével. — Az ö. v. f. n.

— Barthély Geláz tihanyi alperjel f. hó 13-ikán, a józsefvárosi templomban tartotta arany miséjét.

— Az egyetemi könyvtár igazgatójává Szilágyi Sándor történetirő neveztetett ki.

— Dr. Csiky Gergely a fővárosba tette át lakását.

— K é s m á r k o n a Tökölyi vár stilszerű kiépítését, melyre a műemlékek országos bizottsága is 200 forintot ajánlott föl, még ez évben megkezdik; e vár három helyiségét a Kárpát-egylet muzeuma számára engedték át.

— Halálozások. Thierry Ágoston építész Temesvárott szélhűtésben.

— Erzsébet császárné s királyné ő felsége 600 forintot adott a bécsi két első katonai kórház sebesültjei számára. — L a c r o m a szigetét, Miksa császár egykori birtokát, a koronaörökös ő felsége megvette. — B é c s b e n a mult héten halt meg egy Suda Anna nevű 111 és fél éves nő. Három év óta már teljesen vak volt.

— A hirhedt Hadsí Loját a József főherceg nevét viselő ezred egy kémcsapata Stipetics főhadnagy vezetése alatt elfogta. A jó madárt, mert Hadsí Loja közönséges rabló, jelenleg a szerajevói kórházban őrzik, lába tudvalevőleg súlyosan meg van sebesítve. Mihelyt folygyógyul haditörvényszék elé állítják. — U m b e r t o olasz királyról azt írják, hogy mellbeteg s orvosai tanácsára a munkától tartózkodnia kell. — A b d u l M e d s i d szultán törvényes II. özvegye, Abdul-Hamid nevelő anyja a mult napokban meghalt. Temetése fejedelmi pompával ment végbe. — F r i g y e s főherceget s Croy-Dülmen Izabella hercegnőt a Nord départment Eremitage-kastélyában a cambrai bibornok érsek eskette. — A s p a n y o l k i r á l y külön követ által, sajátkezű levél kíséretében küldötte el XIII. Leo pápa ő szentségének azon feszületet, melyet az elhunyt Mária Krisztina hagyományozott a szent Atyának.

MINDENFÉLE.

Az éjféli napfény a legérdekesebb s legkülönösebb dolgok közé tartozik, mit az éjszaksarki utazó a sarkvidéken lát. Tudvalevőleg az éjszaki sarknál a nap június közepétől július elejeig nem megy le, hanem naponkint huszonnégy óráig világít; az égboltozaton köralakban mozog, éjféltájban csak mélyen a láthatár alá hanyatlás onnan valóban bűvös fényt áraszt. A sugarak, mint ha sárga fátyolon át szűrődnének, csak halványan esnek a vidékre, a jég gyöngéd rózsaszínű lesz, minden alak már csekély távolságra elveszti körvonalaiknak élenségét, minden árnyék rendkívül halvány lesz, s az egész siri csendben szendergő természetnek kinézése csodásan borzasztó. Szélesöndes éjeken ilyenkor a levegő is enyhébb lesz, úgy hogy az ember elfeledi, hogy a jég és hózivatarok hazájában van. Mihelyt a nap legalacsonyabb állását elérte, nemsokára újra kezd emelkedni s sugárözönének biborszíne ismét vakító sárgás-fehér világossággá változik. A természet élő lényei azonban nem engedik magukat ezáltal éjjeli nyugalmaikból fölzavartatni; a jeges medve pihen még valamely jégfal mögött, a sirályok fejüket szárnyaik alá dugva még alusznak a

jégpárkányokon, míg végre 3 vagy 4 óra felé a fókák buvó helyeikből előjönnek, a madarak röpkedni kezdenek s a nap egyhangu élete újra kezdetét veszi.

Társulati Értesítő.

A Szent-István-Társulat

október 10-ikén tartott választmányi ülése.

Elnökölt: Cziráky János gróf-elnök és Tárkányi Béla apát-kanonok, alelnök.

Mindenekelőtt Tárkányi Béla alelnök ő ngsa számot adott azon küldetéséről, melylyel a társulat őt megbizta, hogy t. i. XIII. Leo pápa ő Szentsége megválasztatása alkalmából társulatunknak hozzá intézett hódoló föliratát a hozzá mellékelt szeretetadományokkal személyesen tegye le ő Szentsége trónszámolyához. Az alelnök ur részletesen elmondá az ő Szentsége által f. évi május 18 dikán történt kegyes fogadtatását, a szent Atyának válasz-szavait, melyekben a legkegyesebb jóindulattal szólt a társulatról és a kath. irodalomban nagy érdemekkel bíró alelnök urról, s mind a társulatra, annak vezetőire és tagjaira, mind különösen az alelnök urra apostoli áldását adta.

A gróf-elnök ő excja reflectálva az alelnök ur ő ngsa által előadatottakra, ő Szentsége elismerő szavait új buzdításnak tekinti arra, hogy a társulat azon uton, melyen eddig haladott, ezután is törhetlen erélylyel ügyekezzenek földadatát teljesíteni, s azon reményét fejezi ki, hogy Magyarország katolikusai ő Szentsége legmagasabb elismerését szintén fölhiszának fogják tekinteni, hogy szellemi és anyagi támogatás által a társulathoz csatlakozva, és annak magasztos czéljait előmozdítva, társulatunkat minél méltóbbá ügyekezzenek tenni az áldásra, melyben azt egyházunknak jelenleg uralkodó dicső feje részesítette.

Együttal a gróf-elnök indítványozta és a választmány helyeslése mellett határozat erejére emelte, hogy ő Szentsége kegyes válasz-beszéde és általán a fogadtatás körülményeinek előadása a legközelebbi közgyűlés egyik tárgyát képezze. Az alelnök urnak pedig, ki a hódoló-felirat személyes átadása által a társulat iránti elévülhetlen érdemeit újabbal tetézte, a választmány nevében a legohajtottabb sikerrel koronázott küldetés teljesítéséért forró köszönetet mondott. A tagok lelkes éljenzése kísérte a mindenki szívéből vett szavakat, s a választmány köszönete jegyzőkönyvbe is fölvetetett.

Fölolvastattott a bibornok-primás ő eminentiájának a társulat alelnökéhez intézett levele, melyben a társulat könyvcsenorról a visszalépett Laubhaimer Ferencz kanonok és egyetemi tanár ur helyébe dr. Bita Dezső egyetemi tanár urat kegyeskedett kinevezni.

Alelnök ur jelentést tett, hogy a földszinti korhatag plafondnak ujjal való pótlása szakférfiak nyilatkozata után szükségesnek találtatván, a helyreállítás a főforgó veszély miatt azonnal munkába vétetett. Mire kéri a választmány utólagos helybenhagyását. A választmány köszönettel vette a gondoskodást, és a tett intézkedést helybenhagyta.

Az áthelyezett könyvtár s ujonan rendezett raktár evidentiában tartása, de leginkább a megszaporodott expeditionális munkálatok gyorsítása végett sokszor igénybe vett napszámások helyett az elnökség szükségesnek látná a szolgazemélyzetnek egy egyénnel való megsaporítását. A választmány teljesen méltányolván a főforgó szükség indokolását, a szolgazemélyzetnek egy egyénnel való megsaporítását elhatározta.

Alelnök ur jelentette, hogy Goszleth Ferencz másodügnök mint tartalékos a hadsereg mozgósított részéhez berendeltetvén, helyébe ideiglenesen egy tanult könyvkereskedő alkalmazása vált szükségessé. A választmány ezt helybenhagyván, egyzersmint elhatározta, hogy Goszleth F. másodügnök illetéke, további elhatározásig, levonás nélkül kiszolgáltatódó.

Ugy szintén a választmány helybenhagyta az alelnök ur azon intézkedését, hogy a budai kórházban levő sebesültek részére különféle olvasmányokat, és a társulat hetilapját küldötte meg. Egyttal az elnök határozat erejére emelte, hogy a magyar sebesültek számára még több kórházba küldessenek olvasmányok.

Alelnök bemutatta az 1878-dik évre járó összes tagilletményeket, u. m. a f. évi »Év- és névkönyvet« »IX. Pius pápaság« I. részét Füssy Tamástól, a »Szentek élete« utolsó füzetét, Debreczeni Jánostól s az 1879-ki naptárt. Ezen tagilletmények a múlt évről fenmaradt többlettel a 90 ives illetéket 18 ivvel meghaladják.

Továbbá bemutatta kéziratban Bárány Ignác Olvasó könyvét az V. és VI-dik osztályok számára. A munka szabályszerű birálatra kiadandó.

Ugyancsak Tárkányi Béla alelnök még a f. évi május 2-iki választmányi ülésen tett ajánlata folytán sajátjából 60 darab cs. aranyat tűzött ki egy olvasókönyvre, mely a kath. leányiskolák III-ik és következő osztályai számára leszen megirandó. Az általa e tárgyban formulázott betérjesztés így hangzik: »A Szent-István-Társulat által kiadott Bárány Ignác-féle ABC, ugy szintén az I. és II. olvasókönyv a városi leányiskolában is használható lévén, — a III. s következő osztályok részére (különös tekintettel a városi leányiskolákra) készítették olyan olvasókönyv, melyben a női hivatás specialis kötelességeire és teendőire van főfigyelem. Ide tartozván a háztartás, gazdasszonykodás, fehérmű kezelése, varrása stb.; továbbá a nőnek, mint houleánynak kötelemei stb.«

Elnök-gróf a választmány nevében Tárkányi Béla alelnök urnak ezen újabb nagylekű adományáért forró köszönetet mondott, mint aki az érdemkönyvet, melybe a társulat iránti, hálára lekötöztető tettei bejegyzvék, egy újabb fényes lappal szaporította. A választmány rövid eszmecsere után pályázatot helyett sikeresebbnek találván a megbízást, az így megirandó tankönyv iránti intézkedést az adományozó alelnök urra bízta.

Répászky József kassai theol. tanár »Altalános dogmatica« című jeles művének I. kötete első részével a Szent-István-Társulat könyvtárának kedveskedett. A választmány a becses adományt köszönettel vette.

Az utolsó választmányi gyűlés óta a következő tagok léptek a társulatba: Alapító: Németh József fölszentelt püspök, csanádi kanonok.

Rendes tagok: Blanyár Endre, Nagy Sándor, Pilisi István, Szoták István kassai növendékpapok; Bohner István karmacsi körjegyző; Vlászits Ignác kethelyi tisztartó; kis-komáromi kerületi tanítók önképzőköre; Csippek Ferencz hirdapíró Budapesten; dr. Andrassy Ferencz orvos Egerben; Babics László szervita r. áldozár Egerben; Mattyasovszky Lajos érsek-uradalmi intéző Nagy-Zellőben; dr. Platz Bonifác zirczi hittanár; vámosgyörki r. kath. népiskola; Richter Jakab István mezőhegyesi népta-

nitó Haugg Leo nőképezdei tanár Szathmártt; Buza Sándor szathmári papnöveldei tanulmányi felügyelő; Tapody Tamás lugosi főgymnasiumi tanár; Mán László német-gladnai állami iskolai tanító; Szepesházy Szilárd belai földbirto- kos; Berényi István a magyar éjszakkéleti vasut titkára.

A titkár jelentette, miszerént egy névtelen Sujánszky Antal kanonok és pázmáneumi igazgató ur ő nagysága által 200 forintot küldött a társulatnak folyó költségei fedezésére. A választmány a névtelen jötevő adományát hálás köszönettel fogadta.

Néhai Szenczy Ferencz szombathelyi püspök 500 forint hagyománya 180 frt hatévi 6% kamattal, továbbá néhai Hermann József váci nagyprépost 25 forint hagyománya a társulat pénztárába beszolgáltatót. — Ujabbban néhai Kálnai János isaszeghi plébános 5 frtot, néhai Urik István ecségi plébános 10 frtot, néhai Gallé János esperes sókúti plébános 10 frtot hagyományozott a társulatnak.

Az ujvidéki magyar királyi főgymnasium könyvtára, Holczmány római kath. község, Béla rom. kath. község, a nagyszebeni és a lékai r. kath. községek szegény elemi tanulói, a resiczai polgári iskola és Petrás Ince r. kath. csángó lelkész részére ajándékkönyvek szavaztattak meg.

A társulat bevétele f. évi január 1-jétől bezárólag oktober 10-ig tesz 51,207 frt 77 krt, kiadása 50,559 frt 88 krt, a pénztári maradék 647 frt 89 kr.

Az ügynökségben f. évi május — szeptemberben eladatott 183,269 példány könyv, 9,862 darab egyéb nyomtatvány, 11,822 darab szentkép, készpénzben bejött 17,128 frt 26 kr.

A jelen ülés jegyzőkönyvének hitelesítésére dr. Balogh Sándor ügyvéd és Dosztál Gaudentius sz.-ferencz-rendi zárda-főnök kéretett föl.

Szent-István-Társulat.

K i m u t a t á s

a Sz.-István-Társulat igazgatóságához beküldött pénzekről.	frt	kr.
Ifj. Bencze István bonyhádi plébános	15	75
Blaskovich Ferencz pozsonyi kanonok	31	50

Szent-László-Társulat.

Adakozások a Szent-László-Társulat részére. frt kr.

Drahotuszky Ferencz czimz. kanonok, zsolnai árvaházi igazgató alapítványa	20	—
Zsinkó István apát pécsi kanonok alapítványa	20	—
Ellenbacher István váci nprépost »	21	—
Neszveda István apát váci kanonok »	21	—
Porovszky Péter prép. » » »	21	—
Virter Bertalan apát » » »	21	—
Virter Lajos prépost » » »	21	—
Spóner József » » »	21	—
Mallár József — » » »	21	—
Huzly Károly kis-prépost nagyváradi kanonok debreczeni plébános alapítványa	50	—
Benedek Elek apát, czimzetes kanonok és zentai plébános alapítványa	100	—

Kiadja a Szent-István-Társulat (Lövész-utca 13-dik szám.) — Felelős szerkesztő: **Ágoston Antal.**

Budapest. 1878. Nyomatott az Athenaeum r. társ. nyomdájában (Ferencziek tere Athenaeum-épület.)